מחוון למורה

מחוון: "הנה שמע מזבח טוב": מלחמת עמלק ודחיית שאול

1. אגג: ציווי – להחרים הכול, גם את המלך; נעשה – נתפס חי. מיטב הצאן והבקר: ציווי – להחרים "משור ועד שה"; נעשה – שאול והעם חמלו עליהם ולא החרימו. מה שנראה חסר ערך: ציווי – להחרים; נעשה – החרימו ("וכל המלאכה נמבזה ונמס אתה החרימו").
2. שאול טוען שקיים את הציווי, אבל הקולות של הצאן שהשאירו נשמעים בדיוק באותו רגע. הראיה נגד שאול נשמעת באוזניים בזמן שהוא מדבר.
3. תירוצים: העם חמל על מיטב הצאן כדי לזבוח לה' (טו, טו); שאול שמע בקול ה' והביא את אגג, והעם לקח מהשלל ראשית החרם לזבוח בגלגל (טו, כ-כא). הוא מטיל את האחריות על העם ("אשר חמל העם", "ויקח העם").
4. ה' רוצה שישמעו בקולו יותר משהוא רוצה קרבנות; שמיעה בקול ה' טובה מזבח. שמואל אומר זאת עכשיו כי שאול מסביר שהשאירו את הצאן כדי להקריב, ושמואל מראה שהקרבן אינו מתקן את חוסר ההקשבה.
5. שאול אחז בכנף מעילו של שמואל והמעיל נקרע. שמואל אמר: "קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום, ונתנה לרעך הטוב ממך". המעיל הנקרע מסמל את הממלכה שנלקחת משאול וניתנת לאחר.
6. משותף: בשני המקרים שאול לא שמע בקול ה' ונביאו עד הסוף, ובשניהם השפיע עליו העם (יג, יא: "כי נפץ העם מעלי"; טו, כד: "כי יראתי את העם ואשמע בקולם"). בשניהם קשור לקרבן. ההבדל: בפרק יג "ממלכתך לא תקום" (הבית לא ימשיך), ובפרק טו הדחייה מיידית: "וימאסך ממלך". (ניקוד מוצע: דמיון 2, פסוקים 2, הבדל או ניסוח 1.)

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רד"ק ומצודת דוד מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה' מובא בכתיב ה'. ממלכתי: ספר שמואל א נלמד בחטיבת הביניים (קריאה ספרותית-היסטורית, דמויות וערכים). חמ"ד: בתכנית החמ"ד ספר שמואל א משויך לכיתה ח', והיחידה מתאימה גם לה; לימוד עם רש"י, רד"ק, מצודת דוד ואברבנאל. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.